

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

1) Στή λέξη «πνευματικότητα» έχουν δοθεῖ κατὰ καιροὺς πολλές ἐρμηνεῖες, οἱ περισσότερες τῶν ὁποίων δὲν ἀνταποκρίνονται στὸ θεολογικὸ τῆς νόημα. Ἔχει χρησιμοποιηθεῖ γιὰ νὰ ἐκφράσει τὴν πουριτανικὴ αὐτοσυγκράτηση, τὴν ἠθικὴ συμμόρφωση, τὴν ψυχολογικὴ ἱκανοποίηση ἀπὸ τὴ θρησκευτικότητα, τὴ διεύρυνση τῆς συνειδητότητας κ.ἄ.

2) Ἡ ὀρθόδοξη πνευματικότητα συνίσταται στὴν ἐπίτευξη τοῦ ἑξαγιασμοῦ τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ἀγάπης.

3) Οἱ πειρασμοὶ τοῦ Κυρίου σχετίζονται ἄμεσα μὲ τοὺς δικούς μας πειρασμούς, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, δεδομένου ὅτι ὁ Ἰησοῦς καθίσταται διὰ τῆς ἀναστάσεώς του ἀδελφός μας (Μτ. 28,10).

4) Οἱ πειρασμοὶ μπορεῖ νὰ προέρχονται ἀπὸ ἐχθροὺς καὶ φίλους, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ προσφιλέστερά μας πρόσωπα.

5) Ἡ ἐπιτυχὴς ἀντιμετώπιση τῶν πειρασμῶν προϋποθέτει πίστη, προσήλωση στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ταπείνωση.

6) Ἀπαντήσεις στοὺς πειρασμοὺς δίνουν ἡ μελέτη καὶ ἡ γνώση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ὅπως αὐτὸ κατεξοχὴν ἐκφράζεται στὴν Ἁγία Γραφή.

7) Ὁ Θεὸς εἶναι παρὼν τὴν ὥρα τῶν πειρασμῶν, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸ δὲν εἶναι ἐκείνη τὴ στιγμή ἐμφανές.

8) Ἡ πνευματικὴ ζωὴ, παρὰ τὶς ἰδιαιτερότητές της στὶς ἐπὶ μέρους περιπτώσεις τῶν κληρικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν, εἶναι κατὰ βάση κοινὴ γιὰ ἀμφοτέρους. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς πειρασμούς, οἱ ὅποιοι κατ' οὐσίαν ἀμφισβητοῦν τὴν πραγματικὴ παρουσία τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ μας καὶ ἐπιχειροῦν νὰ κλονίσουν τὴ δική μας πίστη καὶ ἀφοσίωση σὲ αὐτόν.

14) Ἡ πνευματικὴ ζωὴ ὡς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι οἰκείωση τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον πραγματώνεται κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο στὴ θεία Λατρεία. Ὁ ἱερὸς Ναός, ὡς τόπος συνάξεως ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ προσευχὴ στὴν ἀτομικὴ καὶ τὴν κοινὴ τῆς ἔκφραση ὡς ἀδιάλειπτη ἀναφορὰ στὸ Θεό, ἡ ἑπταδικὴ νυχθήμερος Ἀκολουθία, ὁ ἑορτολογικὸς κύκλος, ἡ νηστεία καὶ ἡ μυστηριακὴ ζωὴ καλλιεργοῦν τὸ λειτουργικὸ ἦθος καὶ ἀναδεικνύουν τὸν ἄνθρωπο ὡς λειτουργικὸ ὄν.

15) Ἡ ἀτομικὴ προσευχὴ γυμνάζει τὸ νοῦ προκειμένου νὰ τὸν καταστήσει δεκτικὸ τῶν θείων δωρεῶν καὶ κατάλληλο γιὰ τὴν ἐνοίκηση τοῦ Χριστοῦ. Ἡ κοινὴ προσευχὴ ἀγιάζει τὸν χρόνο καὶ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Δίδει δὲ στοὺς πιστοὺς τὴν εὐκαιρία καθημερινοῦ πνευματικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ καὶ προετοιμασίας γιὰ τὴν καλύτερη συμμετοχὴ στὸ μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας.

16) Ὁ Χριστὸς μέσα ἀπὸ τὸ λειτουργικὸ ἔτος μᾶς χειραγωγεῖ στὴ ζωὴ Του. Γεννιέται, σταυρώνεται, ἀνασταίνεται, ἀναλαμβάνεται καὶ στέλνει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα Του πάλι καὶ πάλι σὲ κάθε ἐκκλησιαστικὸ ἔτος, γιὰ νὰ ἀνεβοῦμε νέες βαθμίδες στὴ γέννηση, στὴ σταύρωση, στὴ λήψη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, στὴ συνανάσταση μαζί του.

17) Ἡ ἑορτὴ ὡς ἀποκορύφωμα τῆς προσευχητικῆς ἀναφορᾶς καὶ κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεὸ καθίσταται σημεῖο ἀναφορᾶς τῆς ἀδιάλειπτης μνήμης τοῦ Θεοῦ, τρόπος βίωσης τῆς ἐν Χριστῷ χαρᾶς καὶ

ειρήνης, καὶ δυνατότητα ἐνότητας μετὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς κοσμικῆς συντυχίας καὶ γενικότερα προϋπόθεση εὐρεσης τῆς ὑπαρξιακῆς του ταυτότητας.

18) Βάση τῆς πνευματικῆς ζωῆς τόσο τῶν ἐγγάμων ὅσο καὶ τῶν ἀγάμων ἀποτελεῖ τὸ ὀρθὸ δόγμα καὶ τὸ κατὰ Χριστὸν ἦθος. Διὰ τῶν μυστηρίων ἐκχέεται ἡ χάρις στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ μετὰ τὴν τήρηση τῶν ἐντολῶν καλλιεργεῖται καὶ ἀναπτύσσεται.

19) Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος ἀποτελεῖται ἀπὸ σῶμα χοϊκόν, ψυχὴ λογικὴ καὶ Ἅγιο Πνεῦμα, καὶ εἶναι ἐκεῖνος στὸν ὁποῖο ἀναπαύεται τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, εἴτε ἔγγαμος εἶναι εἴτε ἄγαμος. Εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἐκουσίως καὶ συνεργιακὰ ἀποδέχεται τὴ χάρις διὰ τῶν μυστηρίων καὶ τηρεῖ τὶς ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ.

20) Ὑπάρχουν ἀναλογίαι ἀνάμεσα στὴν πνευματικὴ ζωὴ τῶν ἐγγάμων καὶ τῶν ἀγάμων, ἀλλὰ ταυτόχρονα διακρίνεται καὶ διαφορετικὴ μεθοδολογία κατὰ τὴν ἀσκησίῃ της. Ἀ.χ. κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ οἱ μοναχικὲς ἀρετὲς τῆς ὑπακοῆς, τῆς ἀκτημοσύνης καὶ τῆς παρθενίας ἀναλογικὰ μποροῦν νὰ ἐφαρμοστοῦν καὶ ἀπὸ τοὺς ἐγγάμους χριστιανούς.